OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ ASIANTUNTIJALAUSUNTO

18.9.2018

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle

U 69/2018 vp: **Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Digitaalinen Eurooppa –ohjelman perustamisesta vuosiksi 2021-2027 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisämarkkinoita, yritysten mukaan luettuna pienten ja keskisuurten yritysten, kilpailukykyä ja Euroopan tilastoja koskevan ohjelman perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 99/2013, (EU) N:o 1287/2013, (EU) N:o 254/2014, (EU) N:o 258/2014, (EU) N:o 652/2014 ja (EU) 2017/826 kumoamisesta.**

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa asiantuntijalausuntonaan seuraavan:

Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut kirjelmän valmisteluun ja suhtautuu yleisellä tasolla myönteisesti Digitaalinen Eurooppa -ohjelman ehdotukseen ja sen tavoitteisiin.

Ohjelmassa ehdotetut panostukset suurteholaskentaan, tekoälyyn, kyberturvallisuuteen, digitaalisiin taitoihin ja digitaaliteknologioiden hyödyntämiseen tukevat eurooppalaisen osaamisen, tutkimuksen ja innovaatioiden kehitystä. Kirjelmän mukaisesti ministeriö pitää tärkeänä, että yhteiskunnan keskeiset alat hyödyntävät digitaalisia teknologioita. Koulutuksen ja kulttuurin aloilla digitalisaation vaikutukset ovat jo merkittäviä.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelman synergiat ja täydentävyys erityisesti tutkimuksen, koulutuksen ja kulttuurin EU- ohjelmien kanssa (Horisontti Eurooppa, Erasmus+, Luova Eurooppa) on tärkeä varmistaa.

Suurteholaskennassa ohjelman tavoitteena on ottaa käyttöön eksatason supertietokone (10 potenssiin 18 laskutoimitusta sekunnissa) sekä myöhemmin tuhat kertaa tehokkaampi supertietokone. Tämä edellyttää alan teknologian ml. kvanttiteknologian ja osaamisen kehittämistä yhdessä Horisontti Eurooppa –ohjelman kanssa. Tämän kehityksen tukemiseksi on päätetty käynnistää vuoden 2018 loppuun mennessä Euroopan komission ja usean EU-maan toimesta EuroHPC-yhteisyritys, jonka avulla kehitetään eurooppalaista suurteholaskentaa EU:n nykyisen rahoituskehyskauden sekä osallistuvien maiden rahoituksella. EuroHPC- yhteisyritykseen osallistuu perustajajäseninä Euroopan komission lisäksi 25 Euroopan maata mukaan lukien Suomi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla toteutetaan vuosina 2017-2021 datanhallinnan ja laskennan sekä osaamisen kehittämisohjelma. Ohjelman rahoitus on 35 miljoonaa euroa, jolla päivitetään CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n kansallinen datan ja laskennan infrastruktuuri sekä ke-

hitetään alan osaamista. Uudistettava infrastruktuuri ja siihen liittyvät palvelut tarjotaan julkisen tutkimusyhteisön käyttöön aiempaa laajemmin. Investointi tukee Suomen osallistumista eurooppalaiseen suurteholaskennan, tekoälyn sekä digitalisaation yhteistyöhön.

Digitalisaatio, automatisaatio ja tekoäly tulevat jatkossa muuttamaan yhteiskuntaa, työtä ja elinkeinoelämää sekä oppimista, opetusta ja opetusympäristöjä. Tätä kehitystä tulee tukea ja hyödyntää pyrkien jatkuvan oppimisen ja riittävien digitaalisten taitojen mahdollistamiseen kaikille. Digitaalinen Eurooppa – ohjelman avulla pyritään varmistamaan, että opiskelijat, valmistuneet sekä työvoima ja pk-yritykset voivat helposti kehittää edistyneitä digitaalisia taitoja. Tämän toteuttajina olisivat digitaali-innovaatiokeskittymät ja osaamiskeskukset. Ministeriö pitää tärkeänä, että kansalliset koulutustoimijat voivat olla esimerkiksi osaamiskeskuksia ja osallistua näiden keskittymien toimintaan

Ohjelman digitaaliteknologioiden hyödyntämisen, digitaalikyvykkyyksien ja yhteentoimivuuden osalta on tärkeää panostaa myös tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämiseen (mm. standardit, lisensioinnin ja oikeudenhaltijatietojen saatavuus). Tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittäminen on Suomen painopisteitä tekijänoikeuksien osalta EU:n puheenjohtajakaudellamme.